

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

In quibus propria voluntas est mortificanda. Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

timentes Dominum actione sequimur. Ut scilicet unusquisque suam voluntatem reiciat, quam adversus legem faciens in coniugium admittit, & filios ex ea susceptos, id est, vana & inutilia desideria, relinquat; non quidem ut solus aut sterilis maneat, sed ut diuine copuletur voluntati, ex qua filios amabilissimos, nempe merita aeternae vitae, suscipiat. Annon scriptum est in Ecclesiastico: Commorari draconis & leoni placebit, quam habitare cum muliere nequam? Sed quae mulier propria voluntate nequior? siquidem dum eam nobis adiungimus, peccatorum & imperfectionum innumerabilium onere premimur. Verè sicut bovm iugum, quod mouetur, id est, praelaxitate concutitur, & agitur: ita & mulier nequam: qui tenet illam, quasi qui apprehendit scorpionem. Talis est propria voluntas, cum nonnquam homo, veluti malae coniugi, foederatur, quae totam domum interiorem turbat, hominibus & Deo repugnat, & eam amplectentem quasi veneno contaminat. Haec, quae primo aspectu libertatem sapit, & hominem videtur facere sui iuris, si intius inspicatur, magis premit iugo importabili, quod, qui non vult perire, debet excutere. Optime namque dixit Bernardus: Tunc dixerim, quem se sibi fecisse suam legem; quando communi & aeternae legi propriam praetulit voluntatem, permens utique volens suam imitari creatorem: ut sicut ipse sibi lex sui iuris est, ita is quoque seipsum reget, & legem sibi faceret voluntatem; graue utique & importabile iugum super omnes filios Adam, heu inclmans & incuruans ceruices nostras, adeo ut vita nostra inferno appropinquaret! Hæc ille. Qui & addit, de hoc iugo sanctum Iob fuisse loquutum, cum dixit: Et factus sum mihi iugum ipsi grauis. Ille enim seipsum grauat, qui iugum propriae voluntatis excutere & ablegare non curat.

Et nos quidem cum saeculo valedixerimus, onera eorum reliquimus, quae in itinere retardabant, quare igitur propriam voluntatem retinebimus, quae in immentum plus onerat, & ne in perfectionem pergamus, ad terrena quaeque & ad quamplurimas imperfectiones inclinatur? Nam & patres antiqui, rerum spiritualium peritissimi, impossibile pronuntiabant, quemquæ posse affectus & vitia sua vincere, nisi propriam voluntatem antea vicisset. Vnde & Cassianus ait: Semotis hæc erit sollicitudo & eruditio principalis, per quam iunior introductus, ascendere consequenter etiam culmina perfectionis summa praeualeat, ut doceat eum primitus suas vincere voluntates, quem studiosè in his ac diligenter exercens, hæc illi semper imperare erubuit, quae senserit animo eius esse contraria. Multis siquidem experimentis edocti tradunt, monachum, & maxime iuniores, ne voluptatem quidem concupiscentiae suae refranare posse, nisi prius mortificare per obedientiam suas didicerit voluntates. Ideoque pronunciant, nullatenus praeualere, vel iram, vel tristitiam, vel spiritum fornicationis extinguere: sed ne humilitatem cordis veram, nec cum fratribus unitatem perpetuam, nec firmam diuturnamque retinere posse concordiam, sed nec in cenobio quidem diutius perdurare eum, qui prius voluntates suas non didicerit superare. O quantum hæc rem hic sanctus pater exaggerat! Et re vera non exaggerat, quia licet sine propriae voluntatis victoria, in cenobio quantum ad vitam communem perduremus, at quantum ad propositum assequenda perfectionis, quae sine hac victoria non apprehenditur, minime perduramus. Intellegamus ex verbis Abbatis Pynuphij, quem idem Cassianus alibi adducit, qualenam sit nostra professio: Eo, inquit, habitu atque

A figura, qua pro nobis in patibulo fuit ille suspensus, id est, Christus, nos quoque necesse est in hac vita degerere; ut scilicet secundum David affligentes timore Domini carnes nostras, vniuersas voluntates nostras, ac desideria, non nostrae concupiscentiae feruentia, sed mortificationi eius habeamus affixa. Si hæc est substantia vitae nostrae, quis propriam voluntatem non abnegans, putat se ut verum religiosum in cenobio permanere? Quis non fatebitur, se, teretio habitu, milites suam professionem receisse, & ad saecularem vitam (quae propria voluntate communiter regitur) remeasse? Quis, Christum, omnium religiosorum parentem optimum, non imitetur, dicentem: Verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat? Quis, ceu filius Dei adoptione ipso opere non ostendat, se ad vitam spiritualem venisse, non ut faceret voluntatem suam, sed voluntatem Patris, qui in caelis est? Profecto pauci sunt, qui non faciant vias suas, & non inueniatur voluntas eorum, ut loquantur sermonem, quae proprium velle oleat, & spiritum alium viroque aures offendat. Iam ergo hanc bestiam, propriam auctoris germanam sororem, ac omnium nostrorum, malorum fontem, abnegate conemus, quia nihil proderit sic carere, id est, vitia, quae ex propria voluntate manant, si ipsam vitiorum originem non curemus obturare.

In quibus propria voluntas est mortificanda.
CAPVT VIII.

NUNC ad opus procedendum est, & docendum, in quibus rebus ac quomodo abneganda sit propria voluntas. Hæc enim abnegatio, tum nobis vitiosissima est, tum Deo gratissima. Nobis quidem vitiosissima est, nam voluntas est velut caput totius corporis actionum nostrarum: quare dum caput ad caelestia leuamus, & secundum legem spiritus regimus, omnes alias actiones nostrae vitae componimus. Deo autem noscitur esse gratissima, quoniam per hanc abnegationem, non fructus tantum ei, sed arborem ac ipsam radicem arboris damus, & non tantum milites a recto deficientes, scilicet inferiores vires nostras, sed regem, hos milites sollicitantem, ipsi submittimus. Excelso excellentior est alius, ait Salomon, & super hos quoque eminentiores sunt alij, & insuper vniuersa terra rex imperat feruienti. Exponat Ricardus Victorinus, quisnam sit iste rex, qui omnibus imperat: Est, inquit, liberum hominis arbitrium, quia omnia corporis membra ei ad nutum deseruiunt: & appetitus, si aliquando rebellet, potest ab actu refranare, & refranatos graui viatione percutere, & eorum audaciam forti castigatione frangere & emollire. Inobstentem igitur quam ratione rex hic interioris reipublicae nostrae, Deo sit subiciendus, & ab omni, quod non deceat, auocandus.

Quæris itaque a me, in quibus propria voluntas abneganda sit? Vno verbo dico: In omnibus est abneganda, tum externis, tum internis, tum temporalibus, tum spiritualibus, ita ut nihil propter nos ipsos, aut propter nostram voluntatem explendam, aut cupimus, aut faciamus. Ut enim inquit Basilus, quicquid ex propria voluntate concupiscitur, id alienum est pietatis cultoribus. Et sapiens ita loquitur, quia cultores pietatis, quae tales sunt, non possunt a diuina voluntate se iungi, a qua sine dubio discordant, si a propria voluntate regantur. Et alio loco idem Basilus ait: Veritas propria voluntate arbitrione, alienum est a recta ratione. Et rursus alibi: Quicquid quisque ex propria

Ecc. 25. 23.

Ecc. 26. 10.

Bern. de diligendo Deo, ad finem.

Iob 7. 20.

Cassian. lib. 4. de institut. c. 8.

Cassian. lib. 6. 34.

Psal. 118. 120.

Luce. 22. 42.

1. Cor. 13. 3.

Eccl. 5. 7.

Ricord. de statu interioris hom. c. 6.

Basil. in reg. brev. ad inter. 74.

1. Cor. 12. 3.

voluntatis arbitrio facit, id cum facientis proprium sit, alienum est à cultu pietatis. Alienum, inquam, est à recta ratione; quia ipsa recta ratio dicitur, ut creatura propter Deum facta, vniuersa quae agit, in Deum suum referat, & non quasi esset propter seipsam facta, suam propriam voluntatem quærat. Alienum etiam à cultu pietatis; quoniam opus virtutis non est, aut opus est distorta intentione infectum, quo homo suæ tantum voluntatis expletionem, & non sublimiorem finem, vel actum, vel virtutem inquit. In omnibus ergo, quæ facimus, etiam in bonis, & spiritualibus operibus, necesse est propriam voluntatem abnegare, ut scilicet non propter nos, qui ad finem vilissimum pertinemus, sed diuinæ voluntatis gratia faciamus. Sic imitatores sumus Christi Saluatoris nostri dicentis:

Ioan. 6, 38

Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui misit me, Patris. Et sanè ille ad hoc descendit de cælo; nos verò ad id ipsum cõditi sumus, & ad hoc speciali vocatione, qua in vitam spirituales sumus translati, inuitati sumus. Quare hæc diuina voluntas semper præ oculis habenda est: quæ ei fuerint consona, & quia consona, libenter admittenda; & quæ fuerint dissona, eo ipso quòd dissona, licet nobis sint commoda aut suaui, penitus repudianda.

Sed hoc documentum generale in alia magis specialia, & ideo magis proficua distribuamus. Ne igitur, in primis, aliquod malum velimus, quia malum nostræ propriæ voluntatis germen est, semperque à diuina voluntate discordat. Nec solum magna mala, nempe grauiora peccata, fugienda sunt, sed etiam minora mala, in quibus non semel pasci solent voluntates, ac concupiscentiæ bonorum. Qui ita solent rebus minimis adhaerere, & imperfectiones amare, sicut mali in rebus veritatis maioris momenti delectantur. Ne simus concupiscentes malorum, inquit Paulus sicut & illi, nepe antiqui Israelitæ concupierunt. Qui profecto videbantur sibi nihil malum concupiscere, quia cibos, quibus assueverant, cupiebant. Et ita multi ex assuetudine in minimis delinquendi, putant se non delinquere, nec aliquid saluti interioris hominis noxium concupiscere: At venenum cupiunt, quod susceptum, si ob paucitatem non necat, sed necesse est, vt animam sentim ad peiora delectat.

1. Cor. 10. 6.

Quæ sunt de genere bonorum aut mediocum, non propter nos ipsos, sed propter Deum, & ad expiendam suam voluntatem, velimus, vt sic bona suam bonitatem augeant, & media bona fiant. Bona sunt virtutes, studiosa opera, vt oratio, vsus sacramentorum, & dona cælestia. Hæc ita accipienda aut desideranda sunt, quatenus Deus vult à nobis accipi vel desiderari, & non debent propter nostrum priuatum commodum concupisci. Sic enim & suam bonitatem retinent, & ex hoc præstantissimo fine placendi Deo, ad quem actu diiunguntur, maiorem quandam bonitatem obtinent. Media sunt, quæ possunt in bonum & malum verti, vt cibus, & somnus, & cætera huiusmodi. Hæc autem non ad nostrum tantum commodum, sed ad Domini beneplacitum implendum accipienda sunt, vt ex medijs bona fiant, & mercede non careant. Ad hoc pertinet, vt in rerum desiderio & vsu seruemus modum: Nam minima bona, vt temporalia, non sunt nimis appetenda; & magna bona, vt virtutes & quæcumque nos faciunt bonos & iustos, non sunt tepide & negligenter amanda. Media etiam & instrumenta virtutis, vt ieiunium, silentium, solitudo, propter ipsam virtutem, id est, propter finem, ad quem sunt ordinata, diligantur: ipse autem finis proximus, nepe virtus, propter finem vltimum,

A qui Deus est, appetatur. Ac tandem quædam absolute & simpliciter volenda sunt, vt sanctitas, animæ puritas, & merces in cælis nobis promissa; alia verò non, nisi sub modo & conditione postulanda, vt temporalia bona; si nempe nobis ea habere expedierit. Voluntas enim Domini est, vt hæc omnia ita velimus, cuius beneplacitum pro regula certissima volendi & nolendi habere debemus; si nolumus in voraginem propriæ voluntatis incidere. In quam procul dubio cadunt, qui vilissima quæque & nullius momenti ardentissime cupiunt, & meliora, quia non tam sibi suaui, negligenter volunt, aut omnino non volunt, qui externas corporis asperitates quasi propter ipsas assunt, & veras ac solidas virtutes paruipendunt: qui ad spiritualia tepidi sunt, & ad temporalia ita ardentem audi, vt ea sine vlla conditione concupiscant.

B Studiosa opera, quibus intendimus, ita exercenda sunt, vt verè parati simus ea relinquere, aut pro alijs commutare, cum Dominus per suum instinctum aut per vocem Prælati sic faciendum esse præcipserit. Signum enim est euidentis propriæ voluntatis, accedente Prælati iussu licito, nolles cæpta occupatione discedere. Munus tibi docendi demandatum est, sed postea tibi præcipitur, vt cathedram relinquant, aut pulpitem & aliud munus minoris splendoris obeas. Renuis obedire, mille excusationes prætextis, fauore aliorum te munis, ne à grato tibi ministerio discedere compellaris. Sanè admodum cæcus es, si te propria voluntate regi adhuc ignores. Qui enim non propria, sed Dei voluntate reguntur, non quod sibi gratum & suaue est, sed quod Domino est acceptum, aspiciunt. Affidue dicunt corde & ore: Paratum cor meum, paratum cor meum: & opere ipso non ad vnum addictos, vt naturalia omnia, sed vt sancta animalia, quæ ibant & reuertebantur, ad omnia se paratos ostendunt. Hi similes sunt Paulo, qui ad Dominum perfectè conuersus dicebat:

Psal. 56. 8.

Ezech. 6.

Apost. 9. 7.

Bern. ser. 1. de conuersione Pauli.

C Domine, quid me vis facere? Illi verò velut cæci, & rerum spiritualium imperiti, imitantur cæcum illum, qui Dominum ad suam voluntatem trahere peroptauit. Sed præstat hoc suauissimis Bernardi verbis audire: Quam pauci inueniantur in hac perfectæ obedientiæ forma, qui suam ita abiiciunt voluntatem, vt ne ipsam quidem cor proprium habeant, vt non quid ipsi, sed quid Dominus velit, omni hora requirant, dicentes sine intermissione: Domine, quid me vis facere? Et illud Samuelis: Loquere Domine quia audit seruus tuus. Heu plures habemus Euangelici illius cæci, quam noui Apostoli imitatores. Quid vis, ait Dominus ad cæcum illum, [vt faciam tibi?] Quanta est miseratio tua Domine, quanta dignatio tua? Siccine dominus serui quærit vt faciat voluntatem? Verè cæcus ille, quia non considerauit, non expauit, non exclamauit: Absit hoc Domine, tu magis dic, quid me facere velis. Sic enim decet, sic omnino dignum est, non meam à te, sed à me tuam quæri & fieri voluntatem. Videtis fratres, quia verè necessaria erat hoc in loco conuersio? Sic profecto, sic multorum vsque hodie pusillanimitas & peruersitas exigit, vt ab eis quæri oporteat:

1. Reg. 3. 10. Matt. 10. 32.

E Quid vis vt faciam tibi? Non ipsi quærant, Domine quid me vis facere? Considerate necesse habent ministri & vicarij Christi, quid sibi præcipi velint: non ipsi considerant, quæ voluntas sit acceptoris. Non est obedientia eorum plena, non in omnibus parati sunt obsequi, non per omnia sequi propulerunt eum, qui non suam sed Patris

venit

venit facere voluntatem. Discernunt, & diiudicant eligentes in quibus obediant imperanti, immo in quibus preceptorem suum ipsorum obedire necesse sit voluntati. Huiusmodi itaque etiam tolerari se videant, & condescendi ac morem geri voluntati suae, proficiant, obsecro, pudeatque semper paruos inveniri: ne quando forte audiant: Quid debui vobis facere, & non feci? & abutentibus patientia & benignitate Prelati, fiat tandem multitudo habitae miserationis cumulus istae damnationis? Haecenus Bernardus. Iam ergo liquet, eos qui ad omnia, quae sibi praecipuntur, minime parati sunt, longè à propriae voluntatis abnegatione secerari, quam tantum abest ut negent, ut potius se illius servitio mancipent, & pro regula habeant, non quod Deus iusserit, sed quod illa praeeperit. Unde necesse est ad propriam voluntatem abnegandam, talem mentis dispositionem induere, ut ita studiosis occupationibus inhæreamus, quod illis manus insistant, & pia incumbat sollicitudo, ac penitus voluntatis affectus non hæreat. Hic enim soli voluntati divinae assignatus est, ut ea amplectatur, quae viderit hac voluntate circumdata, & ea constanter reiciat, quae eadem minus perspexerit approbata.

Bonum commune congregationis, in qua vivimus, commodis nostris praefendum est, quia illud Deus providentiâ suâ nostris commoditatibus anteponit, & nunquam propter has illud est suo splendore privandum. In quo multi, qui viros spirituales se iactant, aperte delinquant: de quibus verissime dici potest, quod quae sua sunt, querunt, non quae Iesu Christi. Hi necessitatis preteritu novae indulgentias ac privilegia in vita religiosa petunt, novos & insuetos conuersandi modos in eam inuehunt, nescio quae delicata & splendida, quoad cibum, & indumentum, & cellae ornatum, introducunt. Et nihil illis cura est, si regula pessum ear, si disciplina pereat, modò sua voluntas fiat. O quam aptè dixit Beatus Iſaias Abbas, inimicum Dei constitui, qui propriam sequitur voluntatem? Nam si inimicus hominis est, qui ipsius domum euerit, & iussa proterit, quomodo non erit Dei hostis, qui ut suae voluntati satisfaciatur, religiosam disciplinam destruit, & ab eo sancita contemnit? Intelligendum est ergo, familiam, in qua vivimus, esse totum, nos verò esse partes, Deum autem esse huius familiae sapientissimum gubernatorem. Cùm autem eius voluntatis sit magis totum, quam partem gubernare, ita nos debemus primo loco bonum commune querere, & promouere, eique nostra omnia accommodare, & submittere, ut nostram voluntatem abnegemus, & Dei voluntatem sequamur.

Eligamus etiam ad propriam voluntatem vincendam magis subesse, quam praesse, potius alterius ductu regi, quam cæteris imperare. Certum est enim, eos qui aliis praesunt, in magno versari periculo sequendi suam voluntatem. Et vidimus aliquos aliorum regimini assuetos, cùm onus gubernandi deponunt, agere satis propriam, cui assueverant, voluntatem deponere, & vix se alterius voluntati & iudicio submittere. Sed istis quodammodo parcendum est, quia saltem aliorum bonum curantes, suum non ita perfecte curant. Qui dicere possunt illud sponsa: Posuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodiui. At illos quo modo excusabimus, qui nunquam ad onus Praelationis admissi, semper extiterunt suorum superiorum Prelati? Nam & nolunt voluntates Praelatorum regi, non sustinent de suis defectibus corrigi, non acquiescunt res sibi de-

A mandatas sapientiorum consilio exequi, sed omnia volunt ex proprio sensu & voluntate praestare. Quin & annos vitae religiosae computamus, & aliquid nos lucratos esse conicimus, cùm tamen sine propriae voluntatis victoria parum, aut nihil nostrum thesaurum augeamus. Verba Caesarij nos confundant: Non te fallat, inquit, o frater, numerus dierum, quos hic relicto corporaliter saeculo consumpsisti. Illum tantum diem vixisse te computa, in quo voluntates proprias abnegasti, quem sine vlla regula transgressione duxisti. Ergo paucis, vel nullis fortè diebus in religione viximus, qui raro aut nunquam propriam voluntatem fregimus, & instituta nostra quotidie profudimus. Ita autem damnum utrumque relarciemus, si subditi, voluntatem Praelatorum libenter sequamur: si onus Praelationis humiliter reluctemur: si in eo constituti, non quod libeat, sed quod liceat, & quia licet, & divina est voluntati consonum, faciamus. Dum hoc onus subire contigerit, ne velimus, ut minus nostris praecipis à subditis obtemperetur, nèc ut plus æquo nostris consiliis ab aequalibus deferatur. Signum quippe superbi animi est & propriae voluntati seruientis, duram ab omnibus obedientiam, sicut à mancipiis, exigere.

Qui aliquid sibi commòdum vel gratum iudicauerint, non debent statim, si propriae voluntatis seruitutem timent, omnem lapidem mouere, ut quod desiderant, consequantur. Sed prius quasi iudices sui ipsorum, attentè considerent, an id, quod cupiunt, sibi necessarium sit, an gratum sit Domino futurum, quòd illud assequi curent, an nullum proximo scandalum, nullamve offensionem sit allaturum. Quibus consideratis, si illud tale fuerit iudicatum, quòd virum spiritualem deceat, quòd fratrum conscientiam non lædat, & Domini voluntati placeat, poterit moderatis ac discretis modis inquiri. In hoc non modicos hæc infrequentes defectus committimus. Solemus enim simulatque aliquid nobis vtile apprehendimus, illud importunè postulare, maiores etiam inuitos & reluctantes ad nostram voluntatem pertrahere, & nihil non aggredi, quòd nostro desiderio explendo commòdum cogitamus. His propria voluntas roboratur, & maiorem in nos potestatem assequitur, adeò ut miseris animas nostras, quasi timidæ ancillas, post se trahat, & nunquã quietas esse sinat. Certum est enim quietem animæ ex abnegatione propriae voluntatis pendere, nec quemquam posse sine illa ad veram pacem, & mundiciam peruenire. Sit ergo certissima volèdi & nolendi mensura, non desiderium nostrum, quòd sæpe noxium est nobis, sed diuina voluntas, quam, cùm in omnibus quaerimus, tunc perfecte pestem propriae voluntatis excutimus. Immolemus Domino primogenitum, id est, desiderium nostrum & gaudium nostrum, ut dum rebus terrenis moritur, viuus rebus caelestibus inueniatur. Abraham enim ad præceptum Domini immolare voluit filium suum Isaac, & (quòd ad se pertinuit,) illum immolauit, quo illum non perdidit, sed tanto merito auctum recepit: Et tu igitur, inquit Bernardus, si vocem Domini audieris intus in animo, & dicatur tibi ut offeras Isaac, tuum quodecumque est gaudiũ, immoles Deo, (interpretatur enim Isaac, gaudium vel risus,) fideliter & constanter obedire ne timeas. Nimirum etiam rem grandem tibi dicit propheta, facere debes, & obtemperandum ei per omnia, etiam si oportuerit ipsum Isaac iugulari. Nunc autem quicquid affectio propria iudicat, secutus esto; non Isaac, sed aries morietur: nõ peribit tibi Isritia, sed contumacia. Non iniqua peribit quies animi, quam in rei

Cæsarius hum. 27.

Gen. 22.

Bern. de bonis desiderii ante finem.

Philipp. 2. 21.

Isa. orat. 23. 10. 3. biblicor.

Cant. 1. 6.

concupitæ possessione quærebamus, sed peribit vanitas desiderij, dum illud Domini voluntati subiicimus. Qui pro illo sancta desideria suscipit, quæ impleta nos fatient, & non conscientia inquietæ spinis inquietent.

Vsus mortificationis propriae voluntatis.

ACcipe nunc rationem dilucidam propriam voluntatem abnegandi.

I. Non solum mala fugias, sed & bona non propter tuum commodum, sed ad diuinam voluntatem faciendam inquiras.

II. Modum in rebus appetendis teneas, vt minor bona minus, maiora magis, media propter virtutem, hanc propter animæ puritatem & ad Deum coniunctionem, appetas.

III. Studiosis operibus, quibus intendis, ita voluntate adhaereas, vt paratus sis, ea sine vlla tristitia relinquere, cum eorum dimissionem magis gratam Domino iudicaueris.

IV. Si aliquid tibi vtile, aut proficuum aspexeris, non prius illud obtinere nitaris, quam, (provt in hac obscuritate cognitionis fieri potest) id Domino gratum esse cognoueris.

V. Elige magis subesse quam præesse: felicitatem puta alterius arbitrio viuere; & infelicitatem tuo proprio sensu & arbitrio gubernari.

VI. Si aliquid oratione postulaueris, cura in ipso actu orandi intentionem dirigere, ita scilicet vt non propter teipsum aut propter commodum amici postules, sed propter Deum; quia nempe ipse ita vult fieri aut postulari; precibus efflagites.

Cum autem iam ex præcepto Ecclesiæ, aut Prælatorum, vel ex probabilibus coniecturis diuinam voluntatem agnouimus, non est vitium propriae voluntatis, illam voluntatem diuinam promptè & libenter exequi; immò id proprium est perfectæ virtutis, quæ bona propter debitum finem ardentè & delectabiliter operatur. Aspiciamus ergo semper voluntatem nostram, vt hostem nostræ salutis, ex qua cuncta peccata, quæ fecimus, prodierunt. Sicque gloriosum ducemus, & delectabile, illam in omnibus vincere, & diuinæ voluntati subiicere.

De mortificatione intellectus in inquisitione veritatis.

CAPVT IX.

INTELLECTVS humanus per Adæ peccatum non leuius quam voluntas, immò grauius ac detestabilius vulnus accepit, quia omnis peruersitas voluntatis folet in aliquo intellectu errore aut deceptione fundari. Vulnus autem intellectus generaliter acceptum, est ignorantia vel cæcitas, qua homo & in notione veritatis errat, & quid sit faciendum à se vel alio, aut fugiendum, ignorat. Id significant illa verba Davidis: Homo comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Vt sicut hæc instinctu naturali ducuntur, ita ille non ratione in suis operibus, sed passione feratur. Et ad hoc adaptat Gregorius illud Iob: Obtrebrentur stellæ caligine eius, scilicet noctis culpa, in qua peccatores sumus concepti. Nox quippe illa, inquit, consensus videlicet ad culpam, quæ ad nos primi parentis est excessu propaga-

Psal. 48.
13.

Iob 3. 9.

Gregor. 4.
mor. c. 22.

Ata, mentis nostræ oculum tanta obscuritate percudit, vt omnis homo in huius vitæ exilio, cæcitatibus suis tenebris pressus, quantumlibet vi ad æternitatis lumen intenderit, penetrare non possit. Post pœnam namque damnari peccatores nascimur, atque ad hanc vitam cum mortis nostræ merito venimus: & cum ad supernæ lucis radium aciem mentis erigimus, ipsa infirmitatis nostræ obscuritate caligamus. Hæc ille. Peccatum ergo fuit velut macula, quæ totum hominem infecit, & ab intellectu incipiens, qui iudicauit tunc diuinum transgrediendum esse mandatum, magis ipsam, quam reliquas virtutes animæ obscurauit. Ad eum vt dicat homo: Traditus sum, & non egrediebatur, oculi mei languerunt præ inopia. Traditus, inquam, à me ipso iniquitati, quæ diuina mandata posthabuit; neque ab hoc lacu calamitatis egressus sentio oculos mentis, præ inopia luminis cæcutientes, & in veri notitia caligantes. Tanta est autem ista ignorantia, vt intellectus seipsum ignoret, & cum non videat, se tamen videre, & veritatem assequi, & alios posse docere putet. Cæcus est & manu tentans, nisi cælesti illustretur lumine, & tamen iudicat se ocula videre, agenda perspicere, & nihil esse in veris cognoscendis, aut bonis agendis, quod acie suæ cognitionis callere non possit. Cum autem duplex sit functio huius potentie, altera, qua veritatem speculatur, & sic dicitur intellectus speculatiuus, altera, qua agenda & omittenda decernit, & dicitur intellectus practicus, in vtraque harum indiget mortificatione iuari. Si enim intellectum ducem errorum nostrorum non ordinauerimus, nunquam victoriam de vitiis obtinebimus. Dicentque vitia nostra aduersus virtutem armata, quod milites & duces Israelitæ David: Siue fugerimus, non magno opere ad eos de nobis pertinebit: siue media pars ceciderit de nobis, non satis curabuna, quia tu vnus pro decem millibus computaris. Aliquando peruersi mores nostri ad tempus fugerint, & se alix vires animæ à malo subtraxerint, parum ad euertendam virtutem proderit, si intellectus, dux errorum, qui statim mala esse resumenda iudicabit, immortificatus & inordinatus permaneat. Prius ergo dicamus, quomodo intellectus in cognitione veritatis cohibendus sit, & postea quomodo in agendorum definitionibus moderandus.

Psal. 87.
10.

B Intellectus, vt veritatem cognoscit, hoc nomen retinet, & vocatur intellectus, aut vis cognoscitiua, siue intelligentia. Qui non paucos, nec leues habet defectus in vitam ac mores hominum deriuatos. Homo enim, qui debet intellectum excolere, solet in scientiæ suo statui necessariæ ademptione torpere. Non discit quæ discere tenebatur, ideòque, nesciens in administratione sibi demandata, exempli gratia, confessiones excipiendi, aut nodos animarum per consilium dissoluendi, sæpe delinquit. Quem ignorantia non excusabit, quia eam per studium addicendi superare debuit. Et annumerabitur illi populo, de quo per Oseam scriptum est: Populus non intelligens vapulabit. Et eueniet illi quod Paulus ait: Si quis ignorat, ignorabitur. Ignorabitur, inquam, iudicio approbationis à Domino, cuius voluntatem scire contempsit. Gentes translatae à rege Assyriorum in ciuitates Samariæ, ignorabant legitima Dei terræ, & ob id interfecti sunt à leonibus. Sic multi ad statum sacerdotalem translata, ea quibus Deus est colendus, ignorant, quam ignorantiam animarum suarum damnatione perfoluunt. Se igitur ipsos ab inanibus cogitationibus auocent, & per mortificationem, ignaniam & torporem addicendi cohibeant. Nec se

2. Reg. 18.
31.

Osea 4.
14.
1. Cor. 14.
38.
4. Reg. 17.
26.

maior